KEDVES LÁTOGATÓ!

Köszöntjük a tanösvényen, amely a Déli-Bükkben elhelyezkedő, hajdani „hutás” falvakat (Répáshuta, Bükkszentkereszt /Újhuta/, Bükkszentlászló /Óhuta/) és az őket összekötő útvonal környékének természeti és kultúrtörténeti érdekességeit, látnivalóit mutatja be.
A 13 km hosszú útvonal bejárása során 18 állomás látnivalóival ismerkedhetnek meg. A gyalogos menetidő kényelmes tempóban 5-5,5 óra, a kerékpáros menetidő 3-3,5 óra (a Balla-völgyet, és a Bükkszentkereszt Bükkszentlászló közti szakaszt leszámítva az útvonal folyamatosan emelkedik).

Az útvonalat a már meglévő jelzéseket használtuk.

- Répáshuta → Tebe-rét: **K** □
- Tebe-rét → Bodzás-réti elágazás: **P**
- Bodzás-réti elágazás → Dorondosi-elágazás → Lófő-tisztási-elágazás → Mészárszék: piros-, majd zöld kerékpáros piktogram
- Mészárszék → Bükkszentkereszt (Dorongósi út Kossuth L. úti elágazás): **K**, majd **S**
- Bükkszentkereszt (Kossuth L. út Táncsics M. utca) → Bükkszentlászló (68.-sz autóbusz végállomás): **S**, majd **S+**

A tanösvény télen-nyáron, mindkét irányban járható. Ha a legszebb helyeket is fel szeretnék keresni, túrabakancs használata ajánlott! Mivel a több órás túra során csak a településeken van friss forrásvíz-nyerési lehetőség, innivalóról érdemes előre gondoskodni!

JÓ TÚRÁZÁST ÉS PIHENÉST KÍVÁNUNK!

RÖVIDEN A TANÖSVÉNY LÁTNIVALÓIRÓL

1. Kiindulópont Répáshuta, Faluközpont
A túra kiinduló-, illetve végpontja, a bükki üvegipar harmadik települése.

2. Répáshutai Tájház
A falu régi pásztorháza ma tájház, berendezése a XX. század elejéből való. Bemutatja a bükki település történetét és az üveghuták termékeit is. 1989-ben, a település fennállásának kétszázadik évfordulóján nyitották meg.

3. Répáshuta környéki barlangok
A falu környéke már évezredekkel ezelőtt lakott volt. A Balla-barlangot a Balla-völgyi-sziklaüreget és a Pongor-lyukat, az ott talált csiszolt kőkori eszközök tanúsága szerint már az utolsó jégkorszakban is lakta a szeleta kultúrkörbe tartozó ősember.

A Balla-barlang szádája

4. Lapos-ágy: Kilátópont
A Balla-völgy jobb oldalán, a falu utolsó házától kb. 700 méterre, jobbra kanyarodva egy erdészeti úton jutunk föl a hajdani községi legelőként használt ligetes-tölgyes irtásrétre: a Lapos-ágy-ra.

5. Kövesváradi-Csúnya-völgy
A Kövesváradi-Csúnya-völgyben számtalan szép karsztforma található (kürtők, nyelő- és forrásszájszerű barlangok, hasadékodúk, hasadékjáratok és kürtőcsonkok). Mindezek mellett, a szurdokerdőkre jellemző növénytársulásokat is tanulmányozhatjuk a völgyében.
A völgy a Bükk egyik fokozottan védett területén vezet keresztül, látogatása csak a Bükki Nemzeti Park engedélyével lehetséges!

6. Tebe-rét
A Tebe-rét a Hór-völgy és a Balla-völgy összenyílásánál elhelyezkedő hajdani irtásrét, melyen mocsárréti, magassásos társulás látható. A völgytalp egykoron a hutás falvak legelőjeként szolgált. Ezt támasztja alá a tisztáson álló egykori csordakút, melynek vízszintje a felszíntől 1-1,5 méterre található. *Vigyázat, vize nem iható!*

A Tebe-rét

7. A Gyertyán-völgyi huta temetője
A Bükk negyedik üveghutájának temetője közvetlenül a turistaút mellett helyezkedik el. Az alacsony fakerítéssel körülvett temetőben vannak eltemetve a hajdani huta településen élő üvegmunkások és az üveggyáros Schusselka család tagjai is.

8. Katavotra
A Koporsós víznyelőbarlang (Sárkány-forrás) a Bükk egyetlen időszakosan működő váltóforrása, ún. katavotrája. E víznyelő (ponor) száraz időszakban a felszíni vizeket vezeti le a mészkő belsejébe, ugyanakkor egy-egy csapadékosabb időszakban, amikor a Hór-patak alatti víztározórendszer telítődik, a víznyelő, mint a rendszer túlfolyója, forrásként működik.

A Sárkány-barlang

9. Gyertyán-völgyi üveghuta
Az 1834-ben alapított huta telephelyén 2001-ben a miskolci Herman Ottó Múzeum régészeti feltárásokat kezdett. Több épület alapfalait találták meg. Egy munkásház alapjai fölé tetőt emeltek, alatta tablókon kis kiállítás ismerteti meg a látogatót a gyertyán völgyi üveggyártás történetével. Szomszédságában egy lakóház alapjait pótolták ki és magasították meg. Mellette az üveghuta egykori hulladékdombja (halna) helyét sűrű üvegtörmelék jelzi.
A kiállítás szabadon látogatható.

10.; 11.; 12.: Bodzás-rét; Lófő-tisztás; Mészárszék
A bükki ipari tevékenységek és az ezekhez kötődő erdei életmód valamint kereskedelem végeredménye lett a bükkszerte kialakult hegyi-, illetve kaszálórétek kialakulása. Az iparnak fára volt szüksége, a kitermelt erdők helyén pedig foltokban kisebb-nagyobb legelőket kellett kialakítani a hutásfalvak állatállományának. Jelenleg ezen területek szőrfűgyepei, sok védett és értékes növényfajnak adnak életteret.

13. VI. Béla emlékmű
A legenda szerint IV. Béla a Muhi csatából menekülve itt, a Lófő-tisztáson ütközött meg utoljára a tatár hordákkal, mielőtt elérte a biztonságos bélapátfalvi kolostort. Ennek tiszteletére épült az emlékmű.

A VI. Béla emlékmű

14. Üveghuta Múzeum, Bükkszentkereszt
Az 1989-ben megnyílt múzeum, a négy, bükki üveghuta településtörténetéből, a huták termékeiből ad bemutatót. Többek között szemlélteti a manufakturális üveggyártás eszközeit, alapanyagait, az 1860-as évektől fennmaradt üvegeket, illetve az alapító családok történetét.

15. Szabadtéri Néprajzi Kiállítás
Bükkszentkereszt hagyományos népi mesterségeinek mészégetés, kovácsmesterség, favágás, erdei munkák, fuvarozás eszközeit gyűjti össze és mutatja be a kiállítás.

A Néprajzi Kiállítás

16. Hősök-kútja
A Hősök-kútja jó példája a Bükkben előforduló, karsztperemi forrásoknak. A karsztvíz mindaddig a mészkő belsejében halad, míg el nem ér egy nemkarsztosodó, esetleg jó vízzáró képességű kőzetréteget. Itt kénytelen felszínre bukkanni és ott folytatni útját. A forrás fontos szerepet töltött be Bükkszentkereszt életében – ez volt az egyik, a falut ivóvízzel ellátó források közül.

17. Hidrotermás turmalin Bükkszentlászlóról
A Bükk hegység ezen részén vulkanikus kőzetösszlet található, melyben a miskolci Herman Ottó Múzeum Ásványtárának munkatársai 1998-ban fedezték fel ezt a jellegzetes szilikát (kvarc-földpát) ásványt, amelyet a környék vízfolyásainak bevágásaiban tanulmányozhatjuk.

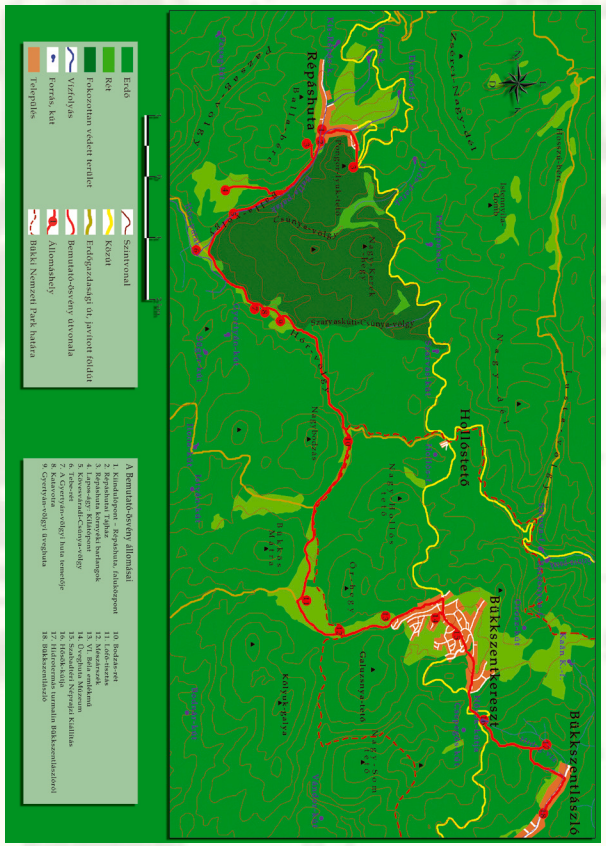
18. Bükkszentlászló
A túra vég-, illetve kiindulópontja, a bükki üveggyártás első települése.

A Délkeleti-Bükk látképe

„O-Huta, Uj-Huta Répás-Huta, három tót – magyar helység az első 409 római kath., 6 zsidó, a második 390 r. kath., 6 gör. kath., 1 ref., 3 óhitü, 4 zsidó, az utolsó 230 r. kath., és 5 zsidó lakossal. A r. katholikusoknak Uj-Hután van templomuk és anyaegyházuk; a többi ugyanehhez kebeleztetett. Ó-Hután van egy asztalos, egy molnár, Uj-Hután 2 foldozó csizmadia, amott 56, itt 39 favágó zsellér. A helységhez, a házakhoz adott kertecskéken kívül, semmi föld sincs, hanem a körülfekvő erdőség mind a kir. kincstáré. Ó-Hután keresztülfolyik egy kis patak, Uj-Huta csupán két kutból látja el magát vízzel. F. u. a kir. kincstár.”

(Fényes Elek: Magyarország Geographiai Szótára, I. kötet 1851)

A kiadvány megjelenése a Nemzeti Kulturális Alap

nka
Nemzeti Kulturális Alap

támogatásával valósulhatott meg

ÜVEGHUTA BEMUTATÓ-ÖSVÉNY

BÜKKI HUTÁS TELEPÜLÉSEK ÉS KÖRNYÉKÜK TERMÉSZETI, KULTÚRTÖRTÉNETI, NÉPI ÉRTÉKEI

REPA'SHUTA

BÜKKSZENTLÁSZLÓ